

Politiek, wat is dat

Binnenkort, op 22 mei, kan iedere stemgerechtigde inwoner in Nederland zijn/haar stem uitbrengen voor het Europees Parlement, dat op haar beurt invloed kan uitoefenen op de Europese Commissie. Dit is uitgebreid in het nieuws terug te vinden. Echter de laatste tijd is de actualiteit al weer verouderd voordat deze goed en wel bekend is, nieuws is snel oud tegenwoordig door het gebruik van alle sociale media. Dit komt de kwaliteit van het nieuws niet ten goede, dat geldt overigens ook voor de beleving daarvan. In de politiek is het niet anders, het gaat snel, de kwaliteit neemt af en dus ook de beleving. Vandaag heb je het gelijk aan je zijde en morgen is dat zo weer anders. Het thema "gelijk hebben en gelijk krijgen" hoort dan ook niet voor niets binnen de politiek. Politiek, wat is dat...? Men spreekt van beleidsmakers, maar je kunt er echter nauwelijks beleid op maken als ondernemer. We hebben er wel mee te maken op lokaal, regionaal, landelijk en ook

op Europees niveau. Binnenkort is dat dus weer eens zo ver, de poppetjes in Brussel worden vervangen of blijven zitten. Voor de landbouw in Nederland hoeven we daar niet zo veel van te verwachten, we zitten niet aan tafel waar de zaken bepaald worden, helaas. Dit terwijl de landbouw voor Nederland van zo'n groot belang is.

Op de locaties van de Coöperatie is het één en al bedrijvigheid, het voorjaar is begonnen. We hebben gelukkig een ieder van voldoende kunstmest kunnen voorzien, die was namelijk lang niet overal beschikbaar. Ook in de winkel is het merkbaar dat het voorjaar aanmerkelijk vroeger is begonnen dan vorig jaar.

In een aantal diersectoren wil het helaas maar niet beter worden met de opbrengstprijzen. Een belangrijke, zo niet de belangrijkste, kostenfactor is de voerprijs. Leek aanvankelijk de grondstoffenmarkt wat te kunnen

dalen voor de tweede helft van dit jaar, dat is nu zeker niet het geval. De ramingen van de graanoogsten zijn goed, maar op korte termijn spelen de onzekerheden in de Oekraïne, de graanshuur van Europa, een grote rol van betekenis. Hierdoor blijven de graanprijzen onverminderd stevig en neigen naar een stijging. Ook de sojavoorziening nu en op de komende termijn is fysiek krap te noemen. Bovendien worden de prijzen van soja ondersteund door de omzetting van kort in lang posities door speculatieve fondsen. Laatstgenoemden hadden het idee dat de grondstoffenmarkt zou dalen, daar hadden ze op gespeculeerd. Onze verwachting ten aanzien van de voerprijzontwikkeling is dan ook dat de voerprijzen kunnen dalen aan het einde van het derde kwartaal van dit jaar. Dit zal slechts in orde van grootte zijn van € 0,50-€ 0,75/100 kg lager dan de huidige dagprijzen, deze hebben echter op korte termijn de neiging tot stijging.

Jaarvergadering in de Essenburcht

Op 15 april jl. hebben we onze jaarlijkse ledenvergadering gehouden, dit keer wederom in de Essenburcht te Kootwijkerbroek. Vorig jaar was de vergadering op locatie Meppel. Er was een goede opkomst, een goede sfeer en er was uitgebreid gelegenheid om elkaar te treffen en te spreken, hier werd dan ook goed gebruik van gemaakt. We kijken dan ook met een goed gevoel op de vergadering terug. Bijgaand treft u het persbericht aan dat wij gepubliceerd hebben.

Wanneer u de ledenvergadering niet bij heeft kunnen wonen of indien u nog vragen/suggesties heeft naar aanleiding van de ledenvergadering of gewoon om even bij te praten, dan bent u van harte welkom op kantoor. De deur staat open en de koffie staat klaar, een bezoekje bij u thuis kan natuurlijk ook. Vanaf deze plek spreek ik de wens uit dat het maar een goed groeiseizoen mag worden.

Met vriendelijke groet,

Bart Eggink, directeur

Coöperatie “De Valk Wekerom” UA boekt prima resultaat over 2013

Coöperatie “De Valk Wekerom” UA heeft wederom een goed boekjaar afgesloten. Dit bleek op de deze week gehouden goed bezochte ledenvergadering in De Essenburcht te Kootwijkerbroek, waarbij directeur B. Eggink de jaarcijfers toelichtte. De jaarmzet steeg met bijna 10% van 93 miljoen euro in 2012 tot ruim 102 miljoen euro in 2013.

Dit werd voor de helft veroorzaakt door een toename in de afzet van diervoeders en de andere helft door de hogere verkoopprijzen van de diervoeders. Het nettoresultaat bedroeg uiteindelijk 160.000 euro. De solvabiliteit bleef op ruim 40% stevig.

Nadat in 2012 de mengvoederomzet met ruim 7,8% groeide, steeg deze in 2013 verder met 5,2% van 267.000 ton naar 281.000 ton. Dit terwijl de totale markt in beide afgelopen jaren in Nederland daalde. De stijging werd geheel gerealiseerd door de aanwinst van nieuwe klanten en uitbreiding van de bedrijven van bestaande klanten.

Tijdens de ledenvergadering werd afscheid genomen van commissaris M. Goorhuis. De commissarissen J. van den Berg uit Vaassen en D. Staal uit Ermelo werden beiden herkozen.

In de fabriek in Meppel werd in 2013 een geheel nieuw premix-doseersysteem geïnstalleerd. Hiermee is de volledige productiecapaciteit op orde en berekend op een verdere omzetgroei.

De Valk Wekerom gaat door als autonome, zelfstandige coöperatie op de ingeslagen weg. Door het toepassen van korte lijnen binnen de gehele organisatie en het leveren van indien nodig maatwerk wordt voor 2014 een verdere groei verwacht. De voeders zijn vooral gericht op een goede dier- en darmgezondheid.

Maatregelen tegen pikkerij in de legsector

Zoals velen van u al wel zullen weten komt er een verbod op het behandelen van snavels in de pluimveehouderij. Eerst wilde men deze regeling pas in laten gaan in 2021, maar bij nader inzien heeft de staatssecretaris besloten dit al vanaf 2018 te laten gelden. Deze maatregel is ingrijpend

en vraagt een behoorlijke aanpassing van de pluimveesector. Dit kan bijvoorbeeld door te sturen in het management, de huisvesting en het fokken van socialere kippen.

Het zachtjes naar elkaars veren pikken valt onder normaal gedrag van kippen. Dit heeft meestal geen nade-

lige gevolgen. Als de kippen harder op elkaar gaan pikken kan dit wel tot schade leiden. Meestal zie je dat het begint bij de staart, hoewel het overigens ook wel kan beginnen bij de nek of de kop. Om dit zo goed mogelijk te voorkomen zijn er een groot aantal preventieve maatregelen die u kunt treffen met het oog op de nieuwe regelgeving.

Stalinrichting

Brede gangpaden, dus veel ruimte voor de kippen, is bevorderlijk voor het tegengaan van pikgedrag. Er is dan meer ruimte voor de kippen, dus meer ruimte om te vluchten.

Aanvliegplateaus en trapjes helpen de kip om gemakkelijk door het hele systeem heen te gaan en een veilige plek op te zoeken. Hierdoor kan de kip de dingen doen die essentieel zijn zoals het opnemen van voer en water en het leggen van eieren.

Een ziekenboeg is voor aangepikte of zwakke dieren een ideale plek. De kip kan dan tot rust komen en vaak zie je dan ook dat de kip snel herstelt.

Luzerneruif

Verlichting

Door het toepassen van rood licht of het dimmen van wit licht kunt u het pikgedrag verminderen.

Uitloop

Als uw kippen naar buiten kunnen dan is dit ook een prima oplossing om de bezetting in de stal te verlagen. Door de lagere bezetting zullen de kippen minder aan elkaar gaan pikken. Als u uw uitloop dusdanig inricht dat het aantrekkelijk is voor de kippen om de stal te verlaten dan zullen ze ook daadwerkelijk meer naar buiten gaan.

Klimaat

Een fris en een constant stalklimaat is bevorderlijk voor de gezondheid van de dieren en vermindert daardoor ook een uitbraak van pikkerij. Ventileer wat meer, maar pas op voor tocht in de stal. Een lage temperatuur is voor de kippen geen probleem maar een tekort aan zuurstof, en daarmee benauwdheid, wel.

Strooisel

Als het strooisel rul en droog is hebben de kippen hierin een mooie afleiding door de mogelijkheid om er in te krabben en te stofbaden. Als er koeken in komen kunt u deze er beter uithalen en proberen het strooisel weer mooi droog te krijgen, ook al valt dit niet altijd mee. Vooral niet als u een nieuwe koppel opzet in periodes dat de luchtvochtigheid hoog is, zoals tijdens de herfst en winter.

Hygiëne

Door dode dieren zo snel mogelijk weg te halen kunt u ook pikkerij voorkomen. Als dode dieren te lang blijven liggen worden ze vaak aangepikt en dit leert een kip snel aan. Ook kan hierdoor gemakkelijk E-coli verschijnen, zieke kippen gaan in de regel ook eerder pikken.

De waterleiding regelmatig reinigen kan ook voorkomen dat de dieren ziek worden.

Aanvullende voeders

Met aanvullende voeders wordt bedoeld dat er naast het legmeel extra voer toegediend wordt op het bedrijf. Dit kan het strooien van (gemengd) graan zijn, het ophangen/plaatsen van luzerne baaltjes, het strooien van maagkiesel of het toe-

voegen van zout in het water om het kannibalisme tegen te gaan.

Gezondheid

Het is zaak de darmgezondheid goed te houden van uw koppel kippen. Dit kan door bijvoorbeeld het aanzuren van het water, een zuur product geven aan de dieren zoals CCM of een andere silage. Ook luzerne of kort hooi heeft vaak een goede invloed op de darmgezondheid.

Ook een wormbesmetting kan invloed hebben op de gezondheid van het dier, zoals al gezegd gaan zieke kippen normaal gesproken eerder pikken.

Daarnaast kan bloedluis in de stal en op de dieren een oorzaak van pikkerij zijn. Door de aanwezigheid van bloedluis kan stress ontstaan bij de kippen, stress verergert het pikken.

Gedrag

Door rustig met de dieren om te gaan krijg je minder stress in de koppel en hierdoor wordt de kans op pikkerij verminderd. Het bevorderen van een rustige kip kunt u in het begin van een koppel het beste stimuleren door een beetje te praten tijdens het lopen in de stal, door het plaatsen van een radio (dit kan ook gedurende de hele ronde), het aanbrengen van variatie in de looprichtingen van de ronde die u doet in de stal en u kunt eventueel nog verschillende kleuren kleding aan doen. Op de meeste bedrijven is er vaak maar één kleur overall aanwezig, die gedragen wordt door iedereen die in de stal komt.

Buiten nest eieren

Cloaca pikkerij begint vaak bij het aanpikken van dieren die buiten de nesten leggen. Daarom is het belangrijk om deze eieren zo consequent mogelijk weg te halen, zowel in het begin van een koppel als aan het eind van de koppel. Om de kippen zo veel mogelijk in de nesten te krijgen kunt u de donkere hoeken in de stal zo goed mogelijk verlichten. Ook helpt het om de laag strooisel zo dun mogelijk te houden, de kip vindt het dan minder aantrekkelijk om er een ei in te leggen.

Afleidingsmateriaal

Door afleidingsmateriaal te plaatsen kan ook pikkerij verminderd worden, dit kan bijvoorbeeld door het leggen van kalkzandsteenblokken in de stal, het ophangen van halfvolle flessen water, het ophangen van stro/hooi/touw of het neerleggen van ander afleidingmateriaal zoals voetballen. Wel is het natuurlijk van belang dat er niet te veel van dit alles in de mest komt. Let op voor materialen die mogelijk dioxine kunnen bevatten!

Samenvattend kunnen we stellen dat er nogal wat factoren van invloed zijn op het pikgedrag van een kip. Mochten er naar aanleiding van dit schrijven vragen over zijn dan kunt u deze bespreken met uw legpluimveehouderij specialist.

Gert-Jan Bruinenberg
Specialist legpluimveehouderij

De Bongerdhoen

Heeft u al eens gehoord van de Bongerdhoen? Vast niet, want de naam "Bongerdhoen" is pas kortgeleden bedacht. Sinds kort slacht Thijmen van Voorthuizen uit Terschuur zijn scharrelkippen op bestelling ook zelf. Deze 2-sterren-scharrelkippen hebben "gescharreld" in zijn kersenboomgaard. De versgeslachte kippen worden nu dus onder de naam Bongerdhoen aan de man gebracht.

Het bedrijf van Thijmen en Bep van Voorthuizen is ooit door de opa van Thijmen in begin 1900 opgestart als gemengd bedrijf. In 1955 werd het bedrijf opgesplitst en een gedeelte werd overgenomen door de vader van Thijmen. In 1983 kwam Thijmen in het bedrijf en in 1991 nam hij samen met zijn echtgenote Bep het bedrijf over. Zij hadden toen 100 zeugen, 25 melkkoeien en 400 vleesvarkens in huurstallen. De melkkoei-

en gingen eruit in 2005, daarvoor in de plaats kwam de kersenboomgaard en ook een boerencamping werd aangelegd. In 2007 werden de zeugen vervangen door vleesvarkens, maar ook deze moesten op hun beurt in 2010 het veld ruimen voor de huidige vleeskuikens.

Naast Thijmen en Bep werken ook Janny en Fijlicia op het bedrijf. Janny is de zus van Bep en de moeder van Fijlicia, het is een gezellige familie-aangelegenheid dus. Bij navraag zijn Janny en Fijlicia vooral druk met de kersen, hun ogen beginnen te glimmen als ze enthousiast vertellen over de aanleg van de boomgaard, de

bloeiende bomen, de rijpende kersen en de pluk. Ze zijn ook blij met de kippen in de boomgaard, de kippen pikken de nodige ongewenste schadelijke insecten weg en dragen zo bij aan de goede kwaliteit van de kersen. Janny en Fijlicia (en Thijmen en Bep natuurlijk ook) vinden het heel belangrijk om kwaliteit te leveren, de geplukte kersen worden zorgvuldig geselecteerd, afgewogen en voor een 2e keer gecheckt. De kersen worden voor ruim 50% verkocht "aan huis", de rest gaat naar supermarkten in de buurt. Maar eigenlijk vinden ze dat maar niks, het liefst verkopen ze alles zelf.

Naast 20.000 vleeskuikens en de kersenboomgaard met 550 bomen hebben Thijmen en Bep dus ook een goedlopende camping met 25 staanplaatsen met de naam Nieuwe Hof en een terras met koffie/thee/fris en verkoop van kersenjam, sap en uiteraard in het seizoen versgeplukte kersen. Nu komt daar dus ook de verkoop van versgeslachte (hele) kippen bij. Zoals al genoemd betreft het 2-sterren-scharrelkuikens. Om voor dat label in aanmerking te komen moeten de dieren van een langzaam groeiend ras zijn, de minimumleeftijd waarop de kippen geslacht mogen worden ligt op 56 dagen en ze mogen niet zwaarder worden dan 2,5 kg. Ook moeten de kippen een vrije uitloop naar buiten hebben, een goed dag- en nachtritme hebben (minimaal 8 uur duisternis om te rusten) en voer krijgen met minimaal 70% graan. Daarnaast moeten de kippen vanzelfsprekend altijd vers drinkwater en een schone stal hebben.

Vooralsnog levert Thijmen alleen nog op bestelling, maar misschien dat er ook een diepvriesvariant komt welke uit voorraad verkocht kan worden. Daarnaast wil Thijmen het aanbod gaan uitbreiden met diverse andere streekproducten die elders in de buurt nog niet verkrijgbaar zijn, hij is momenteel aan het overleggen met verschillende leveranciers.

Ter gelegenheid van de introductie van "de Bongerdhoen" wordt er een open dag georganiseerd op zaterdag 28 juni van 10.00 tot 16.00 uur. Men kan dan met eigen ogen komen kijken hoe de kippen scharrelen tussen de kersen. Daarnaast kunt u ook rondkijken op de boerderij en de camping. Ook kan er geproefd worden van lekker gebarbecuede Bongerdhoen. En natuurlijk wilt u dan ook snoepen van de kersen en testen of degenen die beweren dat kersen uit Terschuur lekkerder zijn dan die uit de Betuwe gelijk hebben.

U kunt ook alvast een kijkje nemen op hun website: www.camping-nieuwhof.nl.

Thijmen, Bep, Janny en Fijlicia hopen van harte u te begroeten op 28 juni aan de Nieuw Hofweg 4/1 in Terschuur!

Investeren in (darm) gezondheid bij vleespluimvee loont!!

Al eerder hebben wij aandacht gevraagd voor het feit dat wanneer u als vleespluimveehouder bewust kiest voor maximaal rendement via saldo per m² per jaar, het zeer belangrijk is om bij aankoop van producten te kiezen voor de juiste kwaliteit – prijs verhouding.

Wanneer marges en volumes langere tijd onder druk staan, ontstaat het gevaar van een (te) sterke prijsconcurrentie met veelal een negatief effect op de kwaliteit van het geleverde product. Dit heeft gevolgen voor het rendement op pluimveebedrijven, zeker op bedrijven die gevoelig zijn voor voeding-gerelateerde gezondheidsproblemen.

Darmgezondheid

Darmgezondheid is en blijft een actueel thema in de vleespluimveehouderij. Een goede darmgezondheid is zeer belangrijk voor het welzijn (lees voetzoollesies), de weerstand (lees uitval), de groei en het economisch rendement bij vleeskuikens. Problemen met darmgezondheid blijken in de praktijk gemakkelijk te ontstaan. Uit gegevens blijkt bijvoorbeeld dat vanaf 2008 darmproblemen de belangrijkste redenen zijn voor het verstrekken van antibiotica. Om meerdere redenen is het dus belangrijk dat er volop tijd en energie wordt gestoken in onderzoek en praktijktesten zodat oplossingen worden gevonden. Gezien het belang van voeding in relatie tot darmgezondheid mag u ook van uw (mengvoer)coöperatie een voortrekkersrol verwachten.

Onderzoek ziekteverwekkers in de darm

Afgelopen periode is via publicaties en symposia weer een aantal facetten van darmgezondheid onder de aandacht gebracht. De Gezondheidsdienst voor Dieren heeft afgelopen jaren een onderzoek verricht naar het voorkomen van ziekteverwekkers in de darm bij vleeskuikens. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat virussen ook zeker een negatieve rol spelen bij het ontstaan

van digestieproblemen. Het betreft hier virustypen als Rotavirus (A en D), Astrovirussen en Reovirus. Uit dit onderzoek kwam het moment van voorkomen tijdens de levensfase van een vleeskuiken als kenmerk naar voren. De Astrovirussen komen vooral de eerste en tweede levensweek voor, Rotavirus A in tweede en derde week terwijl Rotavirus D en Reovirussen op verschillende leeftijden worden gezien. In combinatie met coccidiose-infecties op verschillende momenten blijkt dat de darmgezondheid continu onder druk staat.

De ernst van de afwijkingen verschilt sterk per bedrijf of soms per stal. Problemen zijn ook niet altijd direct zichtbaar in de stal. Het ziekteverwekkend vermogen van virussen kan soms heel verschillend zijn. Ook is van groot belang dat de overige risicofactoren in orde zijn, problemen komen daardoor mogelijk niet tot uiting. Naast stalklimaat speelt de kwaliteit van het uitgangsmateriaal, zoals ééndagskuikens, mengvoeder en tarwe, een zeer cruciale rol. Bovenal is het belangrijk om de infectiedruk te verminderen door goed schoon te maken en te ontsmetten. Darmvirussen zijn erg resistent waardoor volledig verdwijnen onmogelijk is. Wel is het zo dat door verlaging van de infectiedruk de virusinfectie naar een later moment in de ronde wordt verschoven. Hierdoor heeft de darmwand wel de gelegenheid om goed tot ontwikkeling te komen waardoor de darm in een later stadium beter met infecties kan omgaan. Hier sluiten de startvoeders van Coöperatie “De Valk Wekerom” prima op

aan. Deze startvoeders bevatten alle ingrediënten voor een probleemloze en perfecte start waarbij de darmflora snel in balans wordt gebracht door gebruik van o.a. hemoglobine, vismeel en etherische oliën. Een uitgebalanceerde darmflora geeft een betere weerstand en een hogere uniformiteit.

Uit het onderzoek dat de GD heeft verricht naar ziekteverwekkers in de darmen kwam coccidiose ook uitgebreid in beeld. Aangezien hier sprake is van een “oude ziekte” lijken veel mensen het belang en de economische impact van coccidiose besmettingen onvoldoende te herkennen. Indien coccidiose op het bedrijf speelt (controle bijv. via OPG-tellingen van het aantal oöcysten per coccidiosesoort) kan via passend coccidiose-management gericht gewerkt worden om de infectiedruk te verminderen en de gevolgen van een infectie te beperken. De vleeskuikenspecialist van Coöperatie “De Valk Wekerom” kan u daarbij van dienst zijn met de mogelijkheid van maatwerkvoeders voor uw bedrijf.

Mycotoxinen

In februari 2014 is op een symposium van Panagro/Biomin het onderwerp “Mycotoxinen en darmgezondheid” behandeld. Uitgebreide en verschillende analyses van grondstoffen laten zien dat mycotoxinen vaak voorkomen. Vaak zijn meerdere mycotoxinen tegelijkertijd aanwezig en meestal zijn het DON en ZEA; beiden afkomstig uit met name granen en graanbijproducten. Doordat DON het darmweefsel negatief beïnvloedt (villushoogte en activatie van immuunsysteem), leidt dit vaak via ontstekingsreacties tot meer darm- en leverschade. Ook blijkt uit proeven dat bij hogere gehalten aan mycotoxinen een verhoogde enzymactiviteit (ontgiftigingsenzymen) in de lever kan ontstaan zonder direct effect op darmniveau. In deze situatie blijken vleeskuikens gevoeliger te zijn voor parasieten (coccidiosis en necrotische enteritis), dysbacterioses (salmonella) en virale besmettingen.

Mycotoxinen kunnen dus het antibioticagebruik verhogen en ook het verbod op voerbepaarders in het voer heeft er mede toe geleid dat de (darm)gevoeligheid voor mycotoxinen is toegenomen, met als gevolg meer "vage klachten" in de praktijk.

Meten is weten

Concluderend kunnen we stellen dat het voor u als vleespluimveehouder van wezenlijk belang is om te weten welke kwaliteit grondstoffen er worden gebruikt. Hierbij speelt vertrouwen een belangrijke rol; echter vertrouwen moet wel verdiend worden en mag daarom ook getoetst worden. Regelmatig onderzoek van mengvoer- en tarwemonsters is zeer belangrijk om te weten wat u voert aan uw vleespluimvee. Dit brengt extra kosten met zich mee, echter dit staat vaak niet in verhouding tot wat tegenvallende prestaties van uw dieren kosten. Bij afwijkende partijen bestaat de mogelijkheid om, in overleg met vleeskuikenspecialisten en nutritionisten van Coöperatie "De Valk Wekerom", te komen tot een

gerichte (bedrijfs)aanpak met behulp van speciale toevoegingen en samenstellingen.

Kortom: "meten is weten" en "gericht en juist investeren loont".

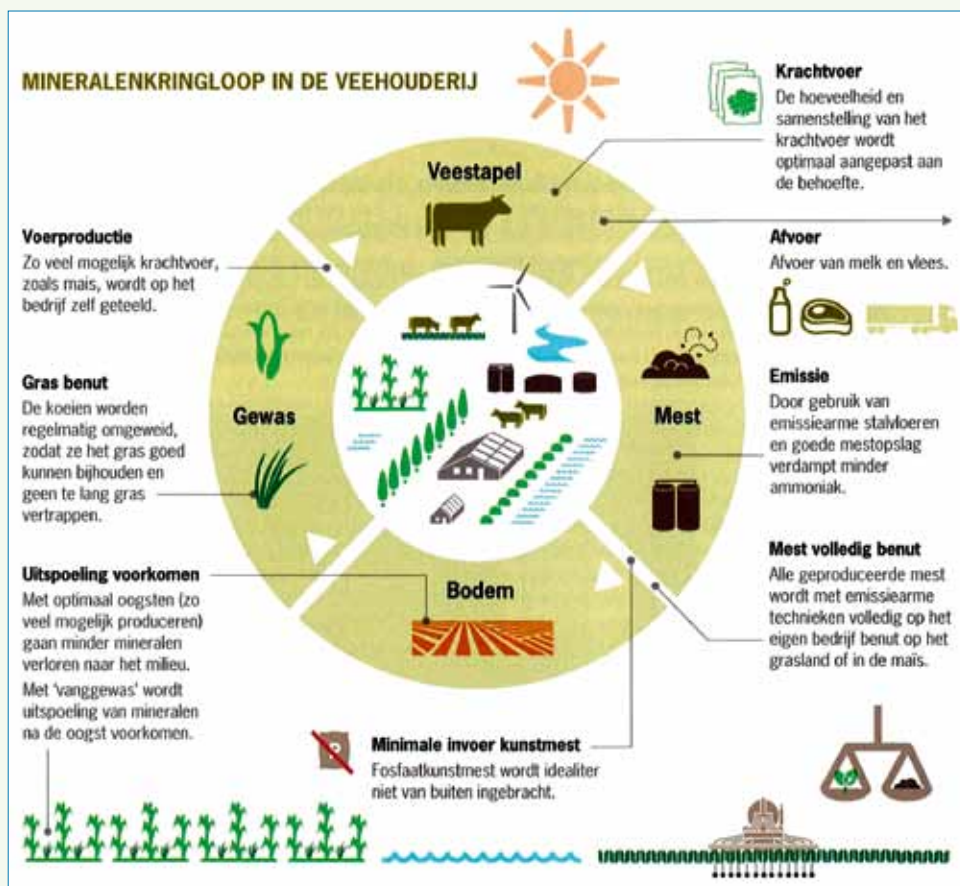
Bronnen:
SFR Actueel 14-07 + GD Pluimvee 2013-2014

Gerrit Hofmeijer
Specialist vleeskuikenhouderij

Deze foto wilden wij u niet onthouden. De 100.000 kg koe van de familie Kroesbergen uit Bennekom tegen een wel heel mooie achtergrond.

De KringloopWijzer, ook voor uw bedrijf van waarde?

Figuur 1. Mineralenkringloop in de veehouderij (bron: Wageningen World).

Derogatie, fosfaatkunstmest, BEX... komt u er nog uit?

Een belangrijk sturingsinstrument om tussen al deze bomen in het bos toch op koers te blijven kan voor u de KringloopWijzer zijn.

De Excretiewijzer (BEX) is de basis geweest van de KringloopWijzer. Naast de kringloop van fosfaat (BEP) worden in de KringloopWijzer ook de kringlopen van stikstof (BEN) en koolstof (BEC) berekend. Door WUR en PPP-Agro Advies zijn meerdere scenario's doorgerekend om een inschatting te maken van het financieel voordeel dat het werken met de KringloopWijzer kan opleveren.

De voordelen zitten vooral in het verminderen van de ruwvoerkosten (door een hogere gewasopbrengst) of het gebruik van minder kunstmest. Werken met de BEX leidt, naast een voordeel bij de mestafzet, ook tot bewust-

wording voor eiwitarmere voeding. Door het ruw eiwit gehalte van het rantsoen verantwoord te verlagen kan vaak bespaard worden op eiwitrijk krachtvoer.

Economisch voordeel is te halen op de volgende punten:

- minder kosten voeraankoop (door hogere gewas-opbrengst)
- minder krachtvoerkosten (door eiwitarmere voeren)
- minder kosten mestafzet (door goede BEX)
- minder kosten mestafzet (door meer plaatsingsruimte via BEP-winst)
- minder kosten voor mestverwerking (door lager fosfaatoverschot).

De berekeningen die door de experts zijn uitgevoerd zijn gebaseerd op een bedrijf met 100 melkkoeien, circa 75 stuks jongvee, een melkgift per koe per jaar tussen 7750 en 9500 liter en een krachtvoergift van 25 kg per 100 kg melk. Daarbij zijn 6 verschillende situaties doorgerekend: 3 niveaus van intensiteit van het bedrijf (melkproductie van 13.500, 17.500 en 22.500 kg per hectare) en 2 verschillende hoeveelheden maïs in het rantsoen (minder dan 15% en meer dan 25%). In tabel 1 is weergegeven met welke prijzen de berekeningen zijn uitgevoerd.

Tabel 1. Aangenomen prijzen voor berekening economisch voordeel gebruik KringloopWijzer.

Prijs ruwvoer	€ 0,15 / kg ds
Prijs mesttoediening	€ 3,00 / ton
Prijs mestafzet	€ 10,00 / ton
Gemiddelde prijs krachtvoer	€ 28,50 / 100 kg
Meerprijs mestverwerken	€ 3,00 / ton

Op basis van de opgedane ervaringen bij bedrijven die meedoen met Koeien & Kansen is ingeschat welke voordelen op het gebied van mestmanagement haalbaar zijn. De voordelen op de onderdelen gewas- en voermanagement zijn ingeschat door experts.

In tabel 2 is het begrote financieel voordeel in euro's per bedrijf voor de 6 verschillende bedrijfssituaties weergegeven.

Tabel 2. Het begrote financieel voordeel, per bedrijfssituatie, bij gebruik van de KringloopWijzer.

Aandeel maïs in het rantsoen	Melkproductie in liters per hectare		
	13.500	17.500	22.500
Weinig (< 15%)	4.000	5.000	8.500
Veel (> 25%)	7.000	8.000	10.250

De bedragen zijn gebaseerd op voer- en mestprijzen van dit moment én de inschattingen van experts. Daarmee zijn het geen harde gegevens, maar wel een goede indicatie van wat haalbaar is.

Meer (achtergrond)informatie is o.a. te vinden via www.mijnkringloopwijzer.nl of informeer bij de sectorspecialist van onze coöperatie.

Verbod fosfaatkunstmest voor derogatiebedrijven

Recentelijk is het verbod op fosfaatkunstmest voor derogatiebedrijven van kracht geworden. Deze regeling geldt voor dit jaar al en is vooralsnog geldig voor de periode 2014 tot en met 2017. Achtergrond is dat de Europese Commissie van oordeel is dat Nederland vanwege het mestoverschot hiervoor fosfaat uit dierlijke mest kan benutten. Dijkema heeft besloten dat er een overgangsvoorziening zal gelden voor ondernemers die verplichtingen zijn aangegaan om in 2014 fosfaat uit kunstmest te gebruiken.

Compensatie voor 80%-eis grasland

Boeren moeten vanaf dit jaar ook voldoen aan de 80%-eis voor grasland willen zij in aanmerking komen voor derogatie. Door de late bekendmaking komt ook hiervoor een voorziening. Derogatiebedrijven met minder dan 80% grasland in 2013 kunnen zich melden als zij in verband met aangegane financiële afspraken niet in staat zijn om dit jaar aan de nieuwe eis te voldoen. Bedrijven die voor 21 maart 2014 al financiële afspraken zijn aangegaan, kunnen de bewijzen hiervan vervolgens meesturen met hun derogatieaanvraag. Beide overgangsvoorzieningen worden één dezer dagen gepubliceerd in de wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. De regeling komt in de overgangsvoorziening die al was aangekondigd voor boeren die in de problemen komen door de aanscherping van 70 naar 80 procent grasland.

Humuszuur maakt fosfaat extra beschikbaar

Een grote hoeveelheid fosfaat in de bodem wil nog niet zeggen dat het gewas daar ook over kan beschikken. Fosfaat wordt gebonden (gefixeerd) door ijzer en calcium waardoor de plantbeschikbaarheid van fosfaat vermindert. Uit nieuw onderzoek is komen vast te staan dat door het toepassen van humuszuren het ijzer en calcium in de bodem wordt gebonden, waardoor het vastgelegde fosfaat vrijkomt en weer beschikbaar is voor de plantwortels.

Nieuwe regels voor gebruik van antibiotica

Antibiotica worden in de veehouderij gebruikt om infecties van het dier aan te pakken. Het (onjuist) gebruik van antibiotica kan er toe leiden dat bacteriën ongevoelig worden voor antibiotica; men spreekt dan van antibiotica-resistentie. Niet alleen voor de veehouderij is antibiotica-resistentie een lastig gegeven, de resistentie kan in specifieke gevallen ook worden overgedragen op

uit het MARAN-rapport, een monitor die bacteriën bij dieren in de gaten houdt. Het lijkt er dus op dat de genomen maatregelen in Nederland effect hebben voor de dieren zelf.

De druk op de sector vanuit de overheid blijft echter onverminderd groot. Recent is door de diergeneesmiddelenautoriteit SDA een rapport gepubliceerd dat de resultaten be-

dierenarts moeten daarvoor ook per diersoort een schriftelijke overeenkomst hebben opgesteld, waarin afspraken vermeld staan over de zorg die de dierenarts verleent, de bezoekfrequentie en het opstellen van het bedrijfsdossier.

Voldoet de veehouder aan de voorwaarden, dan mag hij de door de dierenarts voorgeschreven antibiotica zelf toedienen. Dit moet dan wel zijn beschreven in het bedrijfsspecifieke overzicht en volgens het behandeladvies van de dierenarts.

Voer heeft een belangrijke invloed op de (darm) gezondheid van uw dieren. Dat is de reden dat Coöperatie "De Valk Wekerom" UA investeert in de voeders door toepassing van o.a. CCM, vismeel, visolie, etherische oliën etc. We zijn ons ervan bewust dat dit op gespannen voet staat met de kostprijs van het voer. In veel gevallen kan dit er echter wel mede voor zorgen dat er minder antibiotica hoeft te worden toegepast. Het

gaat er uiteindelijk om dat u een zo hoog mogelijk saldo realiseert. Overleg daarom eventueel met uw diertakspecialist of er in uw situatie maatregelen noodzakelijk zijn.

Ir. Gert Kampert
nutritionist

de mens. Dit heeft ertoe geleid dat de overheid de veehouderijsector in 2009 heeft voorgeschreven dat het gebruik van antibiotica drastisch dient te worden gereduceerd.

Het antibioticumgebruik in de veehouderij in Nederland is inmiddels behoorlijk gedaald, en wel zover dat we voorlopen op het schema. In 2013 werd al ruim 50% minder antibiotica toegepast dan het referentiejaar 2009. Ook is onze indruk dat het in alle diersectoren leeft en er op de boer draagvlak voor is. Wel zijn er nog grote verschillen in gebruik tussen de individuele veehouderijbedrijven binnen dezelfde diertak.

Recent is inmiddels komen vast te staan dat door het minder toepassen van antibiotica de koeien, varkens en kippen minder resistent zijn geworden voor antibiotica. Dit blijkt

schrijft van de eerste analyses van de hoeveelheid voorgeschreven antibiotica door dierenartsen en benoemt daarin benchmarkwaarden (referentiewaarden). In het kader van de genoemde UDD-status geldt dat vanaf 1 maart 2014 in principe alleen de dierenarts nog antibiotica mag voorschrijven op een bedrijf als hij een klinische inspectie heeft uitgevoerd. Hij moet daarbij zelf de hele kuur toedienen. Op dit strenge regime kan een uitzondering worden gemaakt. Onder strenge voorwaarden mag de veehouder zelf antibiotica toedienen en in sommige gevallen mogen de antibiotica op het bedrijf aanwezig zijn om de kuur op te starten voor individuele dieren.

Het huidige Bedrijfsgezondheidsplan (BGP) en Bedrijfsbehandelplan (BBP) zijn belangrijke onderdelen van het bedrijfsdossier. De veehouder en de

Betalingsrechten

Als U in aanmerking wilt komen voor "Betalingsrechten" (vanouds toeslagrechten), dan dient U ingeschreven te zijn bij de Kamer van Koophandel.

Het K.v.K nummer dient dan doorgegeven te worden aan Dienst Regelingen.

PIA, terug van nooit weggeweest

Sinds ruim 80 jaar is bij varkens een ziektebeeld omschreven dat bekend staat als PIA. De bacterie die deze ziekte veroorzaakt heet *Lawsonia intracellularis*.

De achternaam *intracellularis* zegt ons dat deze bacterie alleen leeft in cellen en wel in darmcellen. Buiten darmcellen is het een kwestie van óverleven voor *Lawsonia*. Aangezien het om een darmbacterie gaat, betreft het de overleving in mest. Varkens infecteren zich met besmette mest en dit wordt via de bek (oraal) opgenomen. De besmetting kan afkomstig zijn van dieren die zichtbaar ziek zijn, maar ook van dieren die níét zichtbaar ziek zijn. De overleving van *Lawsonia* in mest is gemiddeld 3 weken. Wereldwijd is er géén commercieel varkensbedrijf dat gecertificeerd PIA vrije dieren verkoopt. De kans op insleep van PIA met de aankoop van biggen is daarom altijd aanwezig.

Ziekteverschijnselen

In de stal is het meest beruchte PIA beeld dat van plotselinge zwarte diarree bij individuele dieren, meestal zwaarder dan 70 kg gewicht. Een darmbloeding ten gevolge van PIA is vaak zo heftig dat het dier sterft. Dit ziektebeeld, officieel Proliferatieve Hemorrhagische Enteropathie (PHE), noemt men 'acute PIA'. PHE treedt meestal met uitbraken op en is zeer frustrerend voor de varkenshouder, mede door de onvoorspelbaarheid en het snelle verloop van de ziekte. Toch zijn er maar weinig bedrijven met op jaarbasis meer dan 1% uitval door PHE.

Een op het oog minder aangrijpend ziektebeeld is dat van wat we 'chronische PIA' noemen. De officiële term is Proliferatieve Intestinale Adenomatose (PIA, dus). PIA kan al worden gezien bij varkens vanaf het spenen, maar is veel vaker een probleem vanaf opleg als vleesvarken. De verschijnselen zijn achterblijvers, tot slijters aan toe: mager, bleek en soms diarree. Chronische PIA bij meer dan 10% van de dieren in een koppel is uitzonderlijk. Eventuele 'tuinslangdarmen' zijn een gevolg van chronische PIA.

De financiële schade is in de stal meestal het moeilijkst zichtbaar.

Het is de grote groep varkens die wel geïnfecteerd zijn geweest en die subklinisch (dat willen zeggen niet waarneembaar) ziek zijn geweest en vervolgens in de loop van 5 tot 6 weken weer genezen. De door *Lawsonia* veroorzaakte veranderingen van de darmwand resulteren in een tijdelijk mindere voederefficiëntie. Dat kost geld! Als je beter kijkt zijn er afwijkingen waar te nemen zoals tegenvallende technische resultaten, een tijdelijke voeropnamedip en/of meer onderreind bij afleveren.

De beschreven verschillende ziektebeelden komen bijna altijd min of meer gelijktijdig en naast elkaar voor op een (vleesvarken)bedrijf, maar in de tijd kan het beeld wisselen. Het ziektebeeld van chronische PIA kan sterk lijken op dat van Circo, maar ook bij acute PIA en subklinische PIA wordt regelmatig Circo aangetoond.

Belang van PIA

Lawsonia intracellularis is goed gevoelig voor allerlei antibiotica. Het meest gebruikt zijn tylosine en tiamuline, maar ook oxy- en doxycycline werken goed. De ziekte PIA is jarenlang met behulp van antibiotica onderdrukt, tot medio 2006 door groeibevorderaars en daarna vooral door de preventieve inzet van genoemde antibiotica. Nu het gebruik van antibiotica sterk wordt beperkt lijken bacteriële ziektes, zoals PIA, vaker voor te komen. Daarbij is de prijs van vleesvarkensvoer al ruim 3

jaar boven de € 25,- per 100 kg. Dat maakt de voederconversie (VC) nog belangrijker voor het financiële eindresultaat. Helaas is het op vrijwel alle bedrijven moeilijk om de VC op een betrouwbare manier per afdeling te bepalen. Jammer, want met een verbetering van 0,05 heb je per afgeleverd vleesvarken al € 1,15 verdiend! In onderzoeken is een relatie tussen de groei en de VC aangetoond, grofweg komt een groeiverbetering van 20-30 gram/dag overeen met een VC-verbetering van min 0,1.

Diagnose en aanpak

De diagnose "PIA" is niet altijd makkelijk te stellen. Als er duidelijke verschijnselen zijn van acute of chronische PIA dan is sectie onderzoek van 3 tot 5 typische dieren lijdende aan de eerste ziekteverschijnselen, inclusief bijbehorende lab-onderzoeken, verreweg het beste onderzoek. Bij een vermoeden van subklinische ziekte is het een optelsom van waarnemingen inclusief bloedonderzoek om antistoffen tegen *Lawsonia* aan te tonen. Het is verstandig om, als er niet tegen Circo wordt gevaccineerd, in het onderzoek ook Circo mee te nemen. Dit vanwege de eerder genoemde relatie tussen PIA en Circo. Bij de aanpak van PIA gaat allereerst de aandacht uit naar het tegengaan van de spreiding van besmette mest. Kijk kritisch naar hygiëne en naar de looplijnen (van mens en dier). Let ook op het verplaatsen van zieke dieren en het weghalen van dode dieren! Het vaker optreden van chronische PIA vanaf opleg als vleesvarken heeft waarschijnlijk veel te maken met het mengen van biggen. De ultieme combinatie van een voer waar de varkens op een economisch verantwoorde manier goed op groeien en tegelijkertijd weinig last hebben van PIA is nog niet gevonden.

Orale vaccinatie met Enterisol Ileitis is een oplossing richting minder schade door PIA. Hierbij wordt vaccin via het drinkwater of in de lange trog aan de biggen gegeven. Dat dit werkt bewijzen de cijfers uit de USA: ongeveer 50% van alle biggen wordt tegen PIA gevaccineerd.

Namens Suvita varkensartsen
Bas Arns

Zakgoedassortiment

Vanwege de vragen die we regelmatig krijgen over de mogelijkheden betreffende zakgoedlevering wordt in de bijlage ons actuele zakgoedassortiment weergegeven. Het assortiment is zoals altijd scherp geprijsd!

ZAKGOED-ARTIKELEN

1010	GEM.GRAANKORREL	Mais, tarwe, haver en gerst geperst als korrel, kiemvrij	20 kg
1011	GEM.GRAAN+GEBR.MAIS	Mengsel granen met gebroken mais	20 kg
1020	LEGMEEL.F1	Volledig legmeel voor uw kippen	20 kg
1021	LEGMEEL.F1.ROOD	Volledig legmeel voor uw kippen, donkere dooier	20 kg
1220	LEG/FOKTOOMKORREL	Voer voor uw (fok)kippen, eenden, ganzen en siervogels	20 kg
1320	OPFOKMEEL.2.MAC	Volledig voer voor opfokhennen met anticox	20 kg
1559	KUIKEN KOR. AFMEST	Groeikorrels voor afmesten vleeskuikens vanaf 2 weken	20 kg
1614	KUIKEN.KOR.MINISTART	Startvoer voor (opfok) kuikens, eenden en kalkoenen	20 kg
2000	DENKAPIG BABYWEAN	Zeer smakelijk en goed verteerbaar voer voor biggen die onvoldoende zeugenmelk opnemen - meelvorm	25 kg
2007	DENKAPIG PRESTARTER	Zeer zuivelrijk en smakelijk voer voor zogende biggen	25 kg
2003	MILKIWEAN YOGHURT	Ontwikkeld voor alle biggen in de kraamstal, als papje verstrekken	10 kg
2004	BABITO	Bevat vetten die geschikt zijn voor jonge biggen, goed verteerbare eiwitten en gezondheidsbevorderende ingrediënten	25 kg
2005	DE VALK KRAAMBIG MINI 1	Biggen prestarter bijvoeren in kraamstal, zeer jonge biggen vanaf 10 dagen tot 5,5 kg lichaamsgewicht	25 kg
2009	DE VALK KRAAMBIG MINI 2	Biggen tweede fase prestarter	25 kg
2310	SPEENBIGKORREL	Speenkorrel tot ca 5 kg/big	20 kg
2636	VLEESVARK.SPRINTBROK 4	Voer voor varkens/zeugen vanaf 24 kg tot volwassen lft	20 kg
3080	MELKVEEBROK 940/95	Melkveebrok/jongveebrok 940 VEM/ 95 WDVE	20 kg
3170	VLEESVEE.BROK 1	Vleesveebrok vanaf 120 kg	20 kg
3172	VLEESVEE ALLMASHMIX 1S	Vleesveemix vanaf 120 kg, met o.a. spelt, lijnschilfers en pulp	20 kg
3200	BABYKALVERENKORREL	Korrel voor jonge kalveren tot ca. 3 maanden	20 kg
3233	KALVERENSTARTMIX	Mix voor jonge kalveren, stimulans voeropname	20 kg
3300	RUNDVEEKOEK A PLUS	Rundveekoek met 90 DVE/940 VEM	25 kg
4010	VALKO-BASISBROK	Basisbrok voor paarden	20 kg
4015	LAMMERENKORREL	Speciale korrel voor lammeren en zogende schapen	20 kg
4020	SCHAPENBROK	Smakelijke brok, bevat geen toegevoegd koper	20 kg
4030	GEITENBROK	Smakelijke geitenbrok voor fokgeiten	20 kg
4100	KONIJNENKORREL COMPLEET	Compleet konijnenkorrel	20 kg
4150	FLEVA HONDENBROK	Luxe hondenbrok, ook voor jonge honden	20 kg

COLOFON

Postbus 3
6740 AA LUNTEREN
Telefoon: 0318-461141
Telefax: 0318-461657

Hoge Valkseweg 58
6741 GN LUNTEREN
E-mail: info@dvw.nl
Website: www.dvw.nl

Winkel:
Welkoop Wekerom
tel.: 0318-461645

Edeseweg 103
6733 AD WEKEROM
wekerom@welkoop.com

Eindredactie:
Gert Kampert
Ellen van Veldhuisen
Druk:
Drukkerij Perfekt
Barneveld

Opzegging:
Wilt u de Valkenier niet meer ontvangen? Stuur u even een briefje naar: Postbus 3, 6740 AA LUNTEREN. Of geef dit telefonisch door op tel. 0318-461141. Of stuurt u een e-mail naar info@dvw.nl.

Aansprakelijkheid:
Overname van artikelen is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie. Hoewel aan de samenstelling van de inhoud de meeste zorg is besteed kan door de redactie geen aansprakelijkheid worden aanvaard voor mogelijke onjuistheden of onvolledigheden.

Koemestkorrel

Verbetert en verrijkt de bodemstructuur. 100% organisch. In korrelvorm, dus stuift niet. Inhoud 50 liter. De goedkoopste koemestkorrel van Nederland!

Van € 20,99

nu voor

€ 14,99

Ecostyle Gazon-AZ

100% organische gazonmest. Geeft 4 maanden voeding voor een gezond en groen gazon. Activeert het bodemleven en werkt indirect tegen mos.

Normaal 20 kg voor € 47,95

Nu 25 kg voor

€ 42,95

BB/WK kokospotgrond

Houdt water en voedingsstoffen langer vast. Bevat voedingskorrels voor ca. 6 maanden. Met RHP keurmerk, dus gegarandeerd goede en schone grond. Inhoud 40 ltr.

Per zak

€ 7,99

nu 3 halen = 2 betalen

Pyrogenium

Homeopathisch diergeneesmiddel, vrijgesteld van registratieplicht. Het wordt toegepast bij storingen in de algehele gezondheidstoestand zoals koorts, uierontsteking, baarmoederontsteking, tussenklauwontsteking e.d. Wachtijd voor melk en vlees is 0 dagen. 6-pack (6 x 100 ml).

van € 154,95

nu voor

€ 139,45

Fleva hondenbrok

Komplete voeding voor alle rassen. Een eerlijk en zuiver produkt, licht verteerbaar en één brok energie.

Inhoud 20 kg.

Nu bij aankoop van 1 zak Fleva-hondenbrok à € 22,50

Gratis emmer hondenkoekjes à 1,3 kg

BB/WK tuinslang

25 meter tuinslang antiknik 13 mm (1/2") geschikt voor intensief gebruik, uv bestendig en algerend.

Van € 22,99 nu voor € 14,99

Veerust-superspray

Ter voorkoming van jeuk, onrust en hinder veroorzaakt door stekende stalvliegen bij koeien. Spuitbus à 600 ml.

van € 11,50

nu voor € 9,95

gebruiks-
klaar

Halley insektendoder

Elektrische vliegenvanger/doder, topkwaliteit, robuuste uitvoering, onderhoudsarm en hoge rooster-spanning. Type Halley 2138, geschikt voor max. 150 m² (2x15w). Met gratis lokstof.

Van € 185,00 nu voor € 139,00

Aanbiedingen zijn geldig t/m 31 mei 2014. Voor al onze winkelaanbiedingen geldt: prijzen zijn incl. BTW. Prijswijzigingen voorbehouden. Zolang de voorraad strekt. Er kunnen geen rechten ontleend worden aan eventuele druk- en/of zetfouten.